

Наукова бібліотека
Одеського університету
Ім. І. І. Мечникова

XXVI з'їзду КПРС—ВІДМІННЕ НАВЧАННЯ, УДАРНА ПРАЦЯ!

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ, МІСЦЕВКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ
ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р. № 30 (1404). 10 ЖОВТНЯ 1980 РОКУ. Виходить щотижня.

ВИСОКА ОЦІНКА

«Шановний товаришу доцент, дозвольте подякувати Вам від імені Міністерства освіти Словацької Соціалістичної Республіки, а також від себе особисто за успішну роботу в галузі підвищення ефективності викладання марксизму-ленінізму і комуністичного виховання, здійснену Вами в 1979-80 навчальному році в вузах ССР і побажати Вам міцного здоров'я і творчих зусиль у Вашій подальшій роботі»...

Так пише в своєму вдячному листі заступник міністра освіти Словацької Соціалістичної Республіки професор Л. Кілар на ім'я доцента кафедри філософії Одеського державного університету тов. Г. А. Полікарпова.

Наказом по ОДУ за високий професіональний та іде-

йний рівень викладання марксистсько-ленінської філософії в інституті марксизму-ленінізму та інституті транспорту і зв'язку м. Жиліна ЧССР в 1979-80 навчальному році, за проявлену активну громадсько-політичну діяльність товаришу Георгію Олександровичу Полікарпову оголошена подяка.

Із року в рік зростає кількість спеціалістів професорсько-викладацького складу Одеського державного університету, які виїжджають в зарубіжні відрядження в зарубіжні міжнародного співробітництва в галузі вищої школи. Всі вони з честю виконують свій інтернаціональний обов'язок по підготовці національних кадрів в соціалістичних країнах та в країнах, що розвиваються, ведучи там активну інформацій-

но-пропагандистську роботу. Високу оцінку Мінвузу УРСР одержали в цьому році за свою викладацьку і громадську діяльність в зарубіжних країнах представники професорсько-викладацького складу ОДУ товариші А. В. Олександров, Г. А. Плосконос, О. Ф. Погорелов, В. А. Попова, Є. І. Розанова, Н. Г. Рядченко, Л. В. Скорябіна та інші.

Швидко зростання міжнародних зв'язків університету і зростаюча відповідальність зарубіжних відряджень вимагають від кафедр, деканатів і ректорату ще більших сил у вирішенні питань саме цього надзвичайно важливого напрямку роботи університету.

К. ПИСІН.

НОВІ УМОВИ СОЦІАЛІСТИЧНОГО ЗМАГАННЯ

Втілюючи в життя рішення XXV з'їзду КПРС, готуючи гідну зустріч XXVI з'їзду, весь радянський народ, всі виробничі колективи розгорнули масове соціалістичне змагання для успішного завершення планів X п'ятиріччя. Колектив університету також прийняв підвищені соціалістичні зобов'язання в честь XXVI з'їзду нашої партії і успішно працює над їх виконанням. Дуже важливу роль у виконанні цих зобов'язань повинно зіграти соціалістичне змагання між підрозділами університету. Як відомо, переможцями у передтравневому соціалістичному змаганні вийшли: серед природничих факультетів — геолого-географічний, серед гуманітарних — історичний, серед загальноуніверситетських кафедр — кафедра історії КПРС.

Підсумки змагань підводились за положенням, розробленим декілька років тому. Проте постійне зростання технічного прогресу, який проникає у всі сфери учбового процесу і наукової ро-

боти, підвищення кваліфікації вчених і викладачів, творчий ентузіазм всіх співробітників університету поставив нас перед необхідністю перегляду положення про соціалістичне змагання.

Виробнича масова комісія місцевому (голова — Л. Ю. Леонова) разом з ректоратом і партійним комітетом прийняла до уваги всі пропозиції, зауваження і побажання щодо умов соціалістичного змагання, які були висловлені представниками всіх підрозділів університету, і виробила нове положення про соціалістичне змагання, яке більш тонко враховує реальний учбовий і трудовий процес і мобілізує весь колектив університету на самовіддану працю.

Недоліки старого положення, які виражалися у незбалансованості оцінки різних видів діяльності підрозділів, ліквідовані. Тепер додані нові пункти, які враховують соціальну значимість результатів, частково змінена система балів.

При розробці нового положення знайшли втілення ленінські принципи організації змагання. Так, вироблено ряд заходів по стимулюванню учасників змагання. Це заходи організаційного, соціально-психологічного та економічного впливу з метою підтримання і розвитку трудової активності і ініціативи, а також підвищення ефективності і якості роботи. Тому разом з традиційними заходами морального і матеріального заохочення передбачається систематичне занесення переможців змагання до Книги пошани університету, нагородження безкоштовними путівками тощо.

Нема сумніву в тому, що весь колектив орденоносного університету докладе всі зусилля на те, щоб гідно зустрінути XXVI з'їзд КПРС, а положення про соціалістичне змагання стане добрим стимулом у вирішенні цього завдання.

А. ДЯЧЕНКО,
голова місцевому університету.

КОМСОМОЛЬСЬКІ НОВИНИ

Нещодавно на факультетах відбулось навчання — семінар групів і секретарів комсомольських організацій I курсів. Такий семінар вела секретар комітету комсомолу ОДУ І. Коваль і заступник секретаря комітету комсомолу з оргроботи Г. Антипенко.

На семінарі були розглянуті питання структури комсомольської організації університету, ведення комсомольського господарства, річної повірки членів ВЛКСМ, передплати на комсомольсько-молодіжні видання. До комсомольського акти-

ву був доведений план заходів комсомольської організації університету для гідної зустрічі 60-річчя виступу В. І. Леніна на III з'їзді комсомолу. На честь цього ювілею — 190 комсомольців університету зняли участь в трудових десантах, зокрема, приведені в порядок сквери міста, обкопані сотні дерев, посаджено квіти.

«Вчитися комунізму» — заповіт великого вождя. Як він запроваджується в життя, як група навчається в будь-якій роботі проявляти свою ініціативу? Про ці та

інші питання йшла розмова на ленінських уроках, політгодинах, що відбулись в комсомольських організаціях академічних груп університету і на колгоспних полях області, де працюють бійці наших сільгоспзагонів.

«XXVI з'їзду КПРС — ударний труд, відмінне навчання молоді!» — під таким девізом пройшли комсомольські збори на перших курсах. В них взяла активну участь ветерани партії, комсомолу, молоді передовики виробництва.

А. МИХАЙЛОВ,
наш кор.

Організовано, на високому ідейному рівні

1 жовтня в нашому університеті почались заняття в мережі партійної освіти. На філософських (методологічних) семінарах з лекцією «Комуністична партія — розум, честь і совість нашої епохи» виступили професор Л. Д. Скрильов, доценти А. П. Іванов, Я. М. Штерн-

штейн, старший викладач Ф. В. Нех та інші.

Заняття відвідав перший секретар Центрального райкому партії м. Одеси Р. Б. Боделан.

На занятті в університеті правових знань побувала секретар Центрального райкому партії Л. В. Веремєєва.
Наш кор.

Засідання парткому

8 жовтня відбулось засідання партійного комітету ОДУ. На ньому були розглянуті такі питання:

— про роботу партійної організації фізичного факультету по виконанню планів запровадження і подачі

заявок на винаходи;

— про роботи кафедри російської мови для іноземних студентів по вивченню і вихованню іноземних студентів;

— про роботу добровільних народних дружин університету.

ЦЕ СПРАВЖНЄ ЖИТТЯ

Ми навчаємось в університеті ще так мало — всього півтора місяця, 45 днів... Та це і багато. Бо ми прийшли до прекрасного вузу ще сидючи на шкільній лаві, коли з трепетом мріяли про нього та про свою майбутню професію астронома, коли брали до рук улюблену книжку «Маяки Всесвіту», написану членом-кореспондентом АН УРСР, доктором фізико-математичних наук, професором В. П. Цесевичем. Вона стільки відкрила нам тоді нового, несподіваного. Ніколи не забути враження від того, що ми, виявляється, бачимо в небі не міради зірок, як гадає більшість людей, а лише одну — Сонце. Дивно? І ця книжка і ряд інших змогли по-справжньому зацікавити нас, юних школярів, саме тією наукою і ми захопились нею назавжди.

Провчившись ще небагато, та наша маленька комсомоль-

ська група вже почала жити своїм колективним життям на повну силу. Це цікаві бесіди, збори, дискусії. Це і знайомство зі славним містом «у Чорного моря», з його прекрасними пам'ятками і закладами культури. Один театр опери і балету чого вартий! А музеї, катакомби... Надовго запам'ятається і обсерваторія в парку ім. Т. Г. Шевченка, в якій ми вперше по-справжньому заглянули в небо, побували в його магичних просторах. Багато цікавих лекцій читають нам сьогодні чудові викладачі — з загальної астрономії, з історії КПРС, з матаналізу та інші. Хіба скажеш про все коротко? Аж не віриться іноді, що ми починаємо жити так гаряче і на такому високому рівні.

Ю. КРАСНОПОЛЬСЬКИЙ,
О. ГОНЧАР,
студенти фізичного факультету.

ТАК ТРИМАТИ!

Влітку студенти нашого університету добре попрацювали на будовах нашої країни. Багатьом студентським загонам були вручені нагороди. Почесними грамотами нагороджені будівельний загін «Факел-80» фізичного факультету, загін «Держинець» (командир В. Сагайдюк, комісар В. Островський), загін, який працював в об'єднанні «Кривбасруда», загін, який працював в меха-

нізованій колоні № 2, що на Одещині, і інші.

Студенти університету не тільки працювали, а й брали активну участь в громадському і спортивному житті колективу. Так загін «Факел-80» взяв участь у районній легкоатлетичній естафеті, присвяченій дню відкриття XXII Олімпійських ігор в м. Москві і посів III місце, за що нагороджений грамотою.

Наш кор.

ПІДПИСКА—ДЛЯ ВСІХ

Зараз в університеті активно проходить підписка на молодіжні газети й журнали. Для організованого проведення її створено штаб, куди ввійшли представники всіх комсомольських бюро факультетів. Очолює його член комітету комсомолу Т. Борисенко. Завдання штабу — своєчасно провести підписку на комсомольсько-молодіжні видання. З рознарядкою на підписку ознайомлені всі секретарі комсомольських організацій факультетів, курсів і груп.

Активно проходить ця робота на перших курсах механіко-математичного факультету, де вже студенти передплатили на 441 комсомольське видання загальною сумою в 1446 крб. (за винятком групи механіків). Закінчена передплатна кампанія в організаціях співробітників-ком-

сомольців юридичного факультету (16 видань — на суму в 58 крб.), механіко-математичного факультету (20 видань — на суму в 95 крб.), в першій групі I курсу філологічного факультету (29 видань — на суму в 111 крб.), дві третіх студентів I курсу фізичного факультету також закінчили підписку.

Нагадуємо: передплата буде вважатися закінченою при наявності в штабі повного реєстру. Відповідальні за підписку на факультетах повинні зробити все, щоб кожна комсомольська організація була першою в цій дуже важливій справі.

На засіданні комітету комсомолу в жовтні будуть зроблені підсумки кампанії. Хотілось би, щоб грамот і грошових премій для активістів було якнайбільше.
Комітет комсомолу.

ПРОБЛЕМНА ЛЕКЦІЯ З ЛІТЕРАТУРИ

Що таке проблемна лекція? Очевидно, це складова частина певної системи навчання. Сутність цієї системи полягає в тому, щоб навчити людину все життя вчитися і приймати в теоретичній і практичній діяльності самостійні рішення. Одне без другого не існує: навчання у випускника вузу передбачає збагачення знань заради вміння творчо мислити і працювати. Спеціаліст кінця ХХ віку завжди учень, проте не вічний студент, котрий знає про все потроху, але нічого не вміє.

Про це чітко сказано на ХХV з'їзді КПРС і в Постанові ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР про дальший розвиток вищої школи, в якій, зокрема, особливо підкреслена роль проблемної лекції у формуванні майбутнього спеціаліста, його наукового мислення.

Серед частини вузівських працівників побутує думка, що проблемна лекція являє собою виклад перед слухачами деяких проблем. Та чи так це? Думається, що не зовсім так. Адже будь-яку проблему можна втопити в потоці нерозбірливих фраз. Проблемна лекція, крім змістовності, включає в себе і питання про структуру викладу.

На відміну від описово-ілюстративної і розповідно-пояснюючої лекції, які можуть бути навіть дуже захоплюючі за формою, проблемна лекція демонструє процес пошуку життєво необхідної істини. В цьому процесі активну участь беруть слухачі, в тому числі і у ви-

гляді діалогу, суперечки — внутрішньої і навіть такої, котра «звучить». Тому проблемна лекція будується переважно на доказах, зі своїми зачинами, тезами, аргументами, висновками. Викладач повинен не тільки вміти передавати знання, але і вказувати шлях до істини, пристрасно і переконливо демонструючи вистраждани (в тому числі і ним самим) методи її пізнання.

Тут доречно буде згадати не тільки унікальний досвід публічних виступів В. І. Леніна, не тільки його чудову, досконалу за логікою і пристрасністю роботу «Пам'яті Герцена», статті про Толстого, але і більш ранні праці, в яких чітко визначена сутність і особливості самого поняття проблемності в процесі навчання.

В рецензії на книгу-конспект А. Богданова «Короткий курс економічної науки» (1898 р.) В. І. Ленін зробив чудовий розгляд старих підручників з політекономії, критикуючи їх укладачів за ідеалізм, безмістовність, схоластику і безладність. Він вимагав від тих, хто навчає:

— вміння концентрувати увагу на корінних рисах системи, що вивчається;

— вміння чітко визначати її історичне значення, показувати процес (і умови) її виникнення, з одного боку, тенденції її дальшого розвитку, з іншого;

— вміння подавати окремі явища як прояви корінних рис системи;

— вміння дати надійне керівництво в глибокому осягненні системи;

— вміння зацікавити того, хто навчається, в дальшому вивченні предмету широкою і доладною постановкою питань, розміщуючи їх логічно, а не в «поетичному безладді».

Думки про творчість і співтворчість в процесі навчання і засвоєння, про необхідність оволодіння методами осягнення істини В. І. Ленін розвиває і в інших працях.

Критикуючи журнал «Свобода» за те, що він потворною мовою, без нових даних, без нових прикладів, без нової обробки розковує зайложені соціалістичні думки, В. І. Ленін указував: «Популярний письменник підводить читача до глибокої думки, до глибокого вчення, виходячи з найпростіших і загальновідомих даних, підказуючи з допомогою нескладних міркувань або вдало вибраних прикладів головні висновки з цих даних, нашоухуючи думаючого читача на дальші й дальші питання. Популярний письменник не має на увазі читача, що не думає, не хоче або не вміє думати, — навпаки, він припускає в нерозвиненому читачеві серйозний намір працювати головою і допомагає йому виконувати цю серйозну і важку працю, веде його, допомагаючи йому робити перші кроки і навчаючи йти далі самостійно. Вульгарний письменник має на увазі читача, що не думає і думати не здатний, він не нашоухує його на перші початки серйозної науки, а в потворно-спрошеному, посолоному жартами і примовками вигляді підносить йому «готовими» всі ви-

сновки певного вчення, так що читачеві навіть і жувати не доводиться, а тільки проковтнути цю кашку». (ПЗТ. Т. 5, с. 341—342).

Треба думати, що визначені В. І. Леніном істотні корінні ознаки творчого навчання і засвоєння (згадаємо, до речі, як він в «Завданнях Спілок молоді» висміює зубріння в старій школі) відносяться і до проблемної лекції в будь-якій галузі знань.

Проте, що ж являє собою не тільки загальне, але й особливе в проблемній лекції, наприклад, з літератури, зокрема, з історії літератури?

На відміну від математика чи політекономіста, які оперують переважно абстракціями, філолог-історик роздумує про конкретні типові долі зображуваних в літературі людей і народу, про долі письменників та їх творчість, про самі поняття, такі, наприклад, як напрямок, метод, стиль, жанр, конфлікт, характер і т. п. Все це він підпорядковує ідеї співвідношення правди художньої і історичної, виясненню значення творчості письменника чи літератури певного періоду в боротьбі і трудах народу, в формуванні його свідомості і самоусвідомлення, в утвердженні його моральних принципів і відчуття прекрасного.

Трудність аналізу полягає в тому, що відображена словом людина — така ж складна, як і жива людина. Її багатомірність вимагає вірогідного підходу — формалізації вона не піддається. До того ж, розкриваючи безмеж-

ність цього світу, — треба тримати в пам'яті і бачити його головні зв'язки з художніми світами інших творів і письменників, не упускаючи з виду, що стрижнем будь-якого характеру є його соціально-моральне спрямування.

Трудність полягає також в тому, що перед лектором-конкретна жива аудиторія, в якій одні готові до сприйняття нових ідей і методів пошуку істини, інші не готові через прогалини в навчанні, хоча і не проти почути дещо нове, а треті і зовсім байдужі.

За словами К. Маркса, теорія здатна оволодіти масами, якщо вона доводить щось стосовно даної особи, а доводить вона це тоді, коли стає радикальною. Бути радикальною — значить зрозуміти річ в її корені. Але коренем є для людини сама людина (Сочинения, т. 1, с. 422).

Ми вважаємо, що автор проблемної лекції розуміє річ в корені і пристрасно бажає і вміє доводити своє розуміння. А чи готові ж до цього «люди» в аудиторії? Щоб зрозуміти, прийняти і піти далі?

Це принципове питання про умови для проблемної лекції. Ще Аристотель в «Риторикі» обурював залежність типу мови від її цілеспрямованості та обсягу доінформованості і бажання слухачів.

Тут виникає проблема суттєвих відмін в умовах для проблемних лекцій на І-ІV курсах філологічних факультетів. Вона вимагає вивчення і обговорення. Треба гадати, що творчість Гомера, давньоруські літописи доцільніше викладати переважно у формі опису-пояснення, а не в формі «сократівських діалогів». Хоча і зустріча-

ЗВІТИ І ВИБОРИ В КОМСОМОЛІ

З НОВОЮ СИЛОЮ

В цьому році комітет комсомолу нашого факультету з особливим нетерпінням чекав виборів комсомольського активу І курсу і таке нетерпіння було зрозумілим. Адже за результатами співбесід з ними було видно, що до нас прийшли юнаки й дівчата з великим досвідом комсомольської роботи. Серед них чимало членів комітетів комсомолу шкіл, в тому числі і секретарів комсомольських організацій, а також членів міських штабів і рад по роботі з піонерами, комсоргів класів, аматорів художньої самодіяльності і досвідчених спортсменів. Ось хоча б кілька імен: Л. Безніско, В. Алєкшенцева, А. Першина та інші. Ми з цікавістю чекали знайомства з цією молоддю. І в той же час відчували свою велику відповідальність за них, адже їх треба ще навчити працювати самостійно, робити своє життя цікавим, змістовним, кипучим; це значить треба передати їм весь свій досвід роботи, захопити їх новими формами громадського життя. В загальному, проблем відкрилось дуже багато.

Вибори на І курсі у вересні проходили на високому рівні. Почались вони з комсомольських зборів в групах. На зборах присутніми були члени бюро комсомолу факультету. Ми розповіли юним друзям про нашу роботу, про життя факультету, про Дні науки, про спортивні досягнення і роботу в школі. Юнаки й дівчата слухали з великою увагою, відчувалось, що їм хочеться теж пошвидше влитись в студентську сім'ю, відчуття себе господарями свого факультету. І хоча вони провчилися тут не більше тижня, та вже встигли багато з чим познайомитись і зрозуміти. Їх активність в творчому об-

говоренні майбутніх справ на факультеті — яскраве цьому свідчення. А за два тижні, що минули після виборів, юні комсомольці встигли чимало і зробити. Так, на курсі закінчена передплата на комсомольсько-молодіжні видання. З захопленням готуються юнаки й дівчата до традиційного «Осіннього балу», який прагнуть провести на початку жовтня. В програмі свого вечора вони планують конкурс на кращий номер художньої самодіяльності серед груп, діятиме також і цікава дискотека. Готуються першокурсники і до випуску першого номера курсової газети, збирають матеріал для «Комсомольського прожектора» і чергового номера факультетської стінки «Радянський математик». Особливо хочеться відзначити активну діяльність комсорга І курсу класичного відділення Зінаїду Бикову, комсомольців Наталію Федюк і Галину Гаркушу, відповідальних за культурно-спортивну роботу курсу, а також комсорга ІІ групи Валерію Грекову.

Отже, робота на факультеті завирувала з новою силою і є певністю в тому, що вона буде постійно проходити на хорошому рівні.

А. ЧУМАК,
заст. секретаря комітету комсомолу мехмату.

Є над чим задуматись

30 вересня 1980 року в комсомольській організації АГЧ відбулись звітні-виборчі збори. З доповіддю про роботу комсомольського бюро за звітний період виступила секретар комсомольської організації Ю. Абабіна.

В цілому з хорошими результатами підходить комсомольська організація до гідної зустрічі ХХVI з'їзду КПРС і ХХVI з'їзду КП України. Як відзначалось в доповіді, комсомольці взяли активну участь в Ленінській повірці, провели ряд суботників, ленінські уроки. Кожний комсомолець активно виконує певні доручення, виконує заповіт В. І. Леніна: «Вчитися комунізму». Так, сумлінно відноситься до своїх доручень комсомолка А. Дишлевська, що відповідає за організаційну частину молодіжних заходів.

Доповідач зупинилась також і на недоліках в роботі організації, зокрема звернувши увагу на слабку індивідуальну роботу з молодими комсомольцями. Саме цим фактом можна пояснити, наприклад, те, що комсомолка М. Розумієнко несподомо відноситься до виконання окремих доручень колективу, іноді ігноруючи навіть комсомольські збори. І комсомольське бюро чомусь дивилось на це довгий час кризь пальці.

Серйозними, принциповими були також виступи комсомолки А. Ройтих, представників партбюро М. І. Соколова, М. В. Глушаченка, М. Ф. Щетиніної.

Отже, з усіх виступів було видно, що в колективі АГЧ є чимало трудових успіхів, але є і цілий ряд недоліків, над якими варто задуматись.

Т. БУЗОВА,
секретар комсомольського бюро АГЧ ОДУ.

НАВЧАТИСЬ ПО-СПРАВЖНЬОМУ!

З того часу, коли В. І. Ленін виступив на ІІ з'їзді комсомолу, пройшло 60 років. А я і зараз добре пам'ятаю, як заволоділи нами хвилюючі ленінські слова, як гаряче ми відгукнулись на заклик вождя вчитися комунізму.

Згадую свої перші трудові кроки. Мене бабила педагогічна діяльність. Як і більшість моїх ровесників, я пішла працювати в село. Мене, п'ятнадцятирічну дівчину, назначили другим вчителем сільської школи. Робота з дітьми мене повністю захопила. На все життя залишається в пам'яті мої перші уроки, заняття з жінками в ліснєпі.

Молодий вчитель на селі був обов'язковим аматором художньої самодіяльності. Репетиції, виготовлення ревізиту, спектаклі — все це займало чимало часу, але було цікаво, по-справжньому захоплююче.

Проїшло вісім років роботи в школі. Було бажання не тільки вчити, а і самій навчатись. І в 1929 році я вступаю до інституту. Після його закінчення продовжує своє навчання в аспірантурі університету. У всіх нас було прагнення жити, навчатись і працювати по-ленінськи. Цей заклик і зараз є бойовим гаслом нашої молоді. Наполегливо оволодівали наукою, брали активну участь в гро-

мадській роботі, працювали в Будинку управління з неписьменними.

Чим ми різнилися? В першу чергу — висока дисциплінованість. У нас і в думці не було, щоб пропустити лекцію, спізнитись на заняття. На жаль, сьогодні деякі студенти можуть собі таке дозволити. І, крім цього, нам, викладачам, дуже прикро, коли на консультацію не з'являються ті студенти, яким вона так необхідна. А хіба не доводиться нам стикатись з байдужістю студентів, які на лекціях займаються чим завгодно, аби не слухати лектора.

Мені дуже тяжко зрозуміти таких студентів. Також образливо за тих випускників які не йдуть за призначенням. Сільська школа залишається без вчителя з вищою освітою.

Вчитись ще раз в слова В. І. Леніна, виголошені ним на ІІ з'їзді комсомолу, вдумайтесь в їх надзвичайно глибокий зміст і ви краще виясните свій патріотичний обов'язок — сумлінно навчатись, активно брати участь в громадському житті, все робити для того, щоб гідно зустріти ХХVI з'їзд КПРС.

Високо несить звання радянського студента!

А. ДЬОМІНА,
член КПРС з 1940 р.,
професор, доктор біологічних наук.

ТАК НЕ ЛИЧИТЬ СТУДЕНТОВІ

Студентка ІІ курсу хімічного факультету Жанна Єреценко періодично не виконує встановлених норм на полі. Вільше того, дуже часто дозволяє собі навіть не виходити на роботу — із десяти перших днів перебування загоно в радгоспі ім. М. І. Калініна Ізмаїльського району вона працювала фактично не більше трьох днів.

Питається, де ж громадянська совість Жанни, якщо поряд з нею живуть і трудяться на високому рівні її товариші по навчанню в університеті? І як думає вона поступати надалі?...

В. ШАРИГІН,

ються першокурсники, які вимагають дискусій, та їх інтерес можна задовольнити на практичних заняттях і в наукових гуртках чи групах. В кінці I курсу (або семестру) можна і потрібно застосовувати форму лекції як пошуку істини. Мені зараз важко сказати, чи були це проблемні лекції, чи ні на початку 50-х років, але ми, першокурсники, нічого не розуміли в лінгвістичній теорії академіка Марра і з поетамним жахом переписували слово в слово його статті для демонстрації завзяття і, звичайно ж, ця егіпетська робота породжувала зневіру в себе, дратування, а потім нудьгу і байдужість. Викладачі не зуміли довести життєвої необхідності цієї теорії. Проте нудьгу викликали і лекції на яких подавалася банальна кашка із готових істин.

На старших курсах проблемна лекція повинна бути основною. Але чи завжди вона можлива? Одна справа, коли мова йде про творчість Пушкіна або Шевченка. В цьому випадку уже на II курсі можливо (і так роблять кращі викладачі в нашому університеті) ставити гострі питання. Спираючись на певний запас знань у студентів, тут можна дати нові дані, нову розробку теми, показати невичерпність художніх світів геніїв, корінні риси творчості та її історичне значення, зацікавити невивченими проблемами, наприклад, типами і засобами психологічного аналізу у Пушкіна, структурою поем Шевченка, звернувши увагу на те, як в композиції реалізується пошук істини (не випадково ж, до речі, епіграфом до поеми «Сон» у нього стоять слова: «Дух істини, его же мир не может прияти, яко не видит его, ниже знает его»).

Інакший вигляд має справа тоді, коли мова заходить, наприклад, про творчість Достоевського, російський символізм, чи про письменника літератур народів СРСР, якого студенти мало знають, скажімо, про Ю. Шесталова. В цьому випадку, починаючи розмову, краще описати і пояснити явище. Глибоке осягнення кричущих готиріч автора «Братів Карамазових» і «Бесов», переконливу суперечку з буржуазними тлумачами творчості великого художника можна по-справжньому здійснити тільки після вступних лекцій та ще за умови, що до цього часу студенти прочитали необхідні для розмови романи і монографії.

А що робити, коли на творчість Ю. Шесталова можна відвести тільки дві години? Тоді найбільш доцільною треба визнати форму лекції пояснення. Проте я був свідком, коли викладач навіть в таких вузьких рамках успішно застосовувала деякі елементи проблемного навчання, «втягувала» слухачів в контекст млодописьменних літератур, зацікавлювала їх особливостями поетики.

Ще раз треба підкреслити, дуже складно розробляти проблемну лекцію про твір чи творчість письменника, якого студенти не знають зовсім або тільки щось про нього чули. І не тільки складно, а, буває, часто і неможливо. В таких випадках його творчість потрібно ставити в контекст уже відомих із попереднього вивчення явищ і головним чином використовувати форму описання предмету розмови, розповіді про цікаві епізоди і в кінці лекторського монологу ставити питання для роздумів (наприклад, про «Татарську пустелю» італійського письменника Бузуккі і її екранізацію

режисером Дзурдні, про новий твір Н. Думбадзе або І. Авіжюса). Диалоги зі слухачами, ситуація вибору шляхів до істини тут викликаються. Стиль викладу повинен бути «гіпнотизуючим» — хай це все студенти сприймають на віру, а потім перевіряють практикою: читанням, переглядом, зіставленням.

Ідеальною необхідною вважати ту ситуацію, коли студенти до лекції прочитали художні твори, познайомилися з відповідними розділами підручників, проглянули монографії, а після лекції знову заглибились в ці джерела. Проте здійснити цю ситуацію в межах всього курсу літератури — справа майже фантастична.

Причина — в недосконалості наших навчальних планів (в загальному обсязі годин література, так само як і мова, нівелюється, вона губиться в ряді непрофільюючих дисциплін), а також в непередуманості наших програм. Наприклад, щоб студенту українського відділення подолати всі обов'язкові джерела, в тому числі і художні тексти з радянської літератури, згідно з програмою 1976 р., необхідно затратити 256 робочих, 8-годинних днів, а реально (якщо виходити із норми: 130 годин курсу розділити на 2, то одержимо 65 годин) він має на самостійну роботу 8 днів. Як же ми складемо свої програми? Де ж елементарний принцип реальності? Не можна всіх знайомих письменників вважати програмними — треба пам'ятати лєнінську вимогу про визначення у навчанні історичного значення того чи іншого явища.

Тому в даних умовах ідеальні ситуації роботи студента до і після проблемної

лекції можливі тільки з окремих тем курсу і в більшій мірі — на спецкурсах. І вони вимагають ретельної підготовки як з боку лектора, так і з боку слухачів. Іншого шляху для навчання методам осягнення істини немає.

Необхідність проблемності в лекціях диктується також особливою якістю наших підручників, в яких багато розділів являють собою надлишкову інформацію про факти і готові істини. Іноді очам стає боляче від стилю телефонного довідника — потоком ідуть прізвища авторів і назв творів: про війну писали... проблему праці вирішували... Є в оглядових розділах підручників з радянської російської, української, грузинської та інших літератур фрагменти, де на 30 сторінок тексту припадає по 460 назв, і прізвищ, а є окремі сторінки, на яких зустрічається до 40 найменувань. Так це не підручник, а довідник! Тому лектору не можна його повторювати — в аудиторії виникне нудьга. Треба пояснювати, роздумувати і ставити питання: чому? навіщо? як? в ім'я чого? Адже не випадково вихована в школі стереотипність до сприймання готових істин штовхає студентів до записування назв, дат, тем і пропускати зовсім «муки творчості» лектора, хід його роздумів, шляхи до висновків. А якщо він це робить, до того ж, нерозбірливо, нелогічно — тоді вже зовсім погано: між ним і аудиторією не виникає творчого контакту.

Структура лекції залежить не тільки від рівня підготовки і бажання сприймати (до речі, бажання треба виховувати особистим прикладом лектора), не тіль-

ки від мети повідомлення (розказати, пояснити, викликати дискусію, गरेकोпати), а також від предмету розмови: одна справа — аналіз літературного процесу певного періоду, інша — вивчення творчості окремого письменника. Думається, що в першому випадку доцільніше пояснювати і настановувати на роздуми, а в другому, якщо студенти підготовлені, — створювати так звані суперечливі, в тому числі й альтернативні, ситуації, коли в процесі роздуму, слідує запропонованій лектором системі доказів, студент приходить до правильного висновку. Найелементарнішою формою суперечливої ситуації є розбір різних думок про твори протилежних позицій в поясненні творчості письменника, аналіз аргументів і контраргументів і чіткий висновок лектора, до якого він іде поступово, даючи іноді можливість студенту в чомусь себе випередити. А це вже маленьке відкриття, що дає студенту істинну насолоду від творчості і співтворчості. При цьому треба правильно і чітко ставити проблему.

Читаючи оглядову або монографічну лекцію, викладач, зацікавлений в проблемності навчання, завжди буде будь-яке явище розглядати з точки зору концепції людини і народу в певному творчому методі, стильовому напрямку, творчості письменника чи окремого його творі. Саме ця ідея і створює єдність у різноманітності.

І ще. Саме проблемна лекція переконала студентів в життєвій необхідності набування знань і вмінь заради творення і творчості.

В. ФАЩЕНКО,
професор.

Підвищувати ефективність науково-дослідницької роботи

30 вересня на засіданні Ради університету було розглянуто питання «Про ефективність науково-викладацької роботи». З доповіддю виступив заступник керівника науково-дослідницької частини тов. М. Я. Петренко. Він відзначив, що за роки IX—X п'ятирічок вчені університету виконали дослідження з 113 найважливіших тем, а на замовлення виробництв і закладів країни — понад 1000 тем. За цей же час опубліковано 119 монографій, 57 підручників та навчальних посібників, захищено 31 докторська і 280 кандидатських дисертацій. Захищено також 159 авторських свідомств. Від запровадження науково-дослідницьких робіт одержано економічний ефект в сумі 64 млн. крб.

Значний внесок в досягнення цих результатів зробили співробітники геолого-географічного факультету (декан О. І. Полоса), інституту фізики (директор В. М. Білоус), галузевої науково-дослідницької лабораторії прикладної металургії (завідуючий А. А. Ханонкін), кафедри ґрунтознавства (завідуючий І. Н. Гоголев), фізичної хімії (завідуючий Л. Д. Скрильов), фізелектроніки (завідуючий В. А. Преснов), органічної хімії (завідуючий Н. Л. Оленович).

Успіхи в науковій роботі відзначені Мінвузом УРСР. За останні три роки університет займає призиви місця з науково-дослідницької роботи серед університетів республіки.

Після цього тов. М. Я. Петренко зупинився на завданнях і проблемах, котрі треба вирішити колективу за кілька останніх місяців X п'ятирічки, в дні соціалістичного змагання за гідну зустріч XXVI з'їзду КПРС.

Далі доповідач аналізує стан запровадження. На фізичному факультеті заплановано запровадити лише 13 робіт з економічним ефектом в 1,4 млн. крб. Між тим, на кафедрах і лабораторіях факультету в цьому році завершується виконання 33 робіт сумою в 3,3 млн. крб. Інакше кажучи, зарані запланована низька віддача. В минулому році з 28 закінчених робіт лише 14 були запроваджені.

В завершальний рік X п'ятирічки варто з високою якістю виконати плани, ретельно проаналізувати резерви, з допомогою яких можна значно підвищити показники нашої роботи.

Відомо, що готуючись гідно зустріти XXVI з'їзд КПРС, колектив університету зобов'язався зберегти від запровадження економічний ефект не менше, ніж в 10 млн. крб. Щоб виконати це зобов'язання, попрацювати доведеться надзвичайно напружено.

Успішно почали нинішній рік винахідники і рационалізатори університету. В державний комітет СРСР у справах винаходів і відкриттів послано 42 заявки на винаходи. Але, підкреслив доповідач, нам варто звернути увагу на запровадження винаходів. Про це ми далеко не завжди проявляємо потрібну турботу.

Доповідач говорить про необхідність більше надавати допомоги сільському господарству області. Треба сміливіше виходити на виробництво, прагнути до закінчення договірних комплексних програм з заводами, науково-виробничими об'єднаннями, зацікавленими запроваджувати все те нове, передове, що народжується в стінах університету.

Завдання полягає і в тому, щоб розширювати масштаби вузівської науки, підвищувати її ефективність, прискорювати запровадження одержаних досліджень в народне господарство.

Порядок денний викликав похвалений інтерес у запрошених на засідання Ради товаришів. Відбулася принципова ділова розмова про шляхи і методи підвищення ефективності науково-дослідницької роботи. Професори Л. Д. Скрильов, В. М. Білоус, А. А. Еннан, кандидат наук В. М. Ремблатов, заст. завідуючого кафедрою ґрунтознавства Б. М. Турус висловили ґрунтовні претензії до роботи науково-дослідницької частини, котра повинна, за їх думкою, виступати справжнім організатором науково-дослідницької діяльності.

На засіданні Ради виступив секретар парткому ОДУ доцент Л. Х. Калуст'ян. Він піддав критиці тих товаришів, які на протязі довгого часу не роблять свого внеску в науково-дослідницьку роботу.

Все сказане на зборах з даного питання широко підсумував проректор професор Д. І. Поліщук.

ЦЕ І Є ШКОЛА

Майже два місяці роботи студентського будівельного загону «Парус-80» позаду. Освоєно 250,5 тис. крб., план виконано на 202%, залито бетоном 7 фундаментів для житлових і промислових будівель, збудовано 500 метрів теплотраси, розвантажено декілька десятків вагонів і багато інше. За всім цим — дні і ночі важкої праці, спека і холод, вдача і засмучення. Для кожного із нас, бійців СВЗ «Парус-80», це була перевірка на витривалість, чесність, силу характеру.

Трохи історії. Майже десять років виймає загін «Парус» в Тюмень, виймає, щоб залишити після себе залізницю, житлові і промислові будинки. Зроблено за всі роки багато, загальна цифра освоєння — понад 2 млн. крб. Об'єктом робіт в цьому році стало для нас селище Нях. Селище невелике, років десять-одиннадцять тому воно почало своє існування. Спочатку люди в ньому займалися заготівлею промислової деревини, але згодом все (як і по всій Тюменській землі) змінила нафта. Тепер місцеві жителі говорять, що вони «живуть» на нафті. І в правдивості цих слів легко переконатись, адже скрізь навкруги височать нафтові вишки, йде розвідка нафтових запасів, розширюється геологоуправління, базою якого і є селище Нях. Тут же будуються гуртожитки, будинки для геологів, майданчик для вертольотів. І в цьому будівничі безпосередню участь брали і ми — бійці СВЗ «Парус-80».

В цьому році в селищі Нях, крім нашого загону, працювали бійці ще трьох загонів: студентів політехнічного і будівельного інститутів м. Одеси і загін із Захід-

но-Уковська, Свердловської області. Загони працювали в різних будівельних організаціях.

СВЗ «Парус-80» був кращим і в роботі і під час відпочинку. Ми випередили наших сусідів за якістю і кількістю виступів агітбригади перед місцевим населенням. А в переддень відкриття Олімпіади-80 у м. Москві на малій спортивній арені селища Нях команда ОДУ теж йшла попереду, вигравши першість у всіх трьох загонах, в чому велика заслуга командарму нашого загону студента IV курсу Афанасія Георгієва...

Хочеться відзначити складну, сумлінну роботу командира будзагону В. І. Костогриза, а також нашого лікаря — студента медичного факультету П. Волкова. Цікаво, що багато наших юнаків приїхали в Тюмень вдруге і втретє, вже володіючи кількома будівельними професіями, то ж вони наполегливо передавали свій досвід і вміння іншим. Спочатку дуже важко налагоджувався ритм будівельних робіт, не вистачало потрібних матеріалів, загін не мав навіть особливої впевненості у керівництві БУ (наші замовники), тому це викликало застої в роботі. І перемогти це часом, здавалось, неможливо. Проте майстер і командир загону доклали всіх зусиль, щоб нашій роботі надати творчий розмах.

А тепер, коли зроблено багато, коли наша праця вкладає в прекрасні об'єкти в далекому краї, приємно відзначити, що вона назавжди залишиться в нашій пам'яті, що будівельний загін «Парус-80» для студентів мехмату став великою трудовою школою — школою життя.

В. П'ЯТОВ,
комсорг будзагону

ПРЕКРАСНЕ НАВКОЛО НАС І В МИСТЕЦТВІ

(Продовження)

Одночасно з естетичним освоєнням природи, включеною безпосередньо в сферу трудової діяльності людини, починається олюднення природи, яка не входить в поле людської діяльності. І тут знову маємо справу з тими самими законами краси: людина починає по-людському ставитися і до перетвореної природи, якщо ця природа найкраще задовольняє її найрізноманітніші потреби. Подібно до насолоди від процесу праці, а також певних соціальних вчинків, людина захоплюється в навколишній природі всім доцільним з точки зору її потреб. Коли ж ця доцільність не просто інтересна, а й найкраще задовольняє людські потреби, інакше кажучи, є найдосконалішою в своєму роді, вона не тільки справляє на людину приємні відчуття, а й радує її зірчи слух і як прекрасна.

Отже, прекрасне — це гармонія доцільності й досконалості як у суспільному житті, так і в навколишній природі. Правда, не всякої доцільності й досконалості, бо навряд чи хто вважатиме прекрасними гадюку, вулканічне виверження тощо, хоч кожне з них у своєму роді як «доцільне», так і «досконале». Справа в тому, що гармонія доцільності й досконалості — лише об'єктивна основа прекрасного. Естетичною ж вона стає лише тоді, коли задовольняє людські естетичні потреби, доставляючи тим самим людині неперевершені естетичні втіхи. «Прекрасне є життя», «прекрасний той предмет, який виявляє в собі життя або нагадує нам про життя», — писав М. Г. Чернишевський, — «прекрасна та істота, в

якій бачимо ми життя таким, яким повинно воно бути за нашими поняттями».

Таким чином, почуття прекрасного та судження про нього виникають в результаті участі і об'єктивної, і суб'єктивної сторін освоєння людиною дійсності. Під суб'єктивною стороною маємо на увазі як індивідуальні естетичні потреби, інтереси, смаки і уподобання, так і суспільні естетичні погляди. Об'єктивною ж основою прекрасного виступає можливість навколишнього світу задовольняти різноманітні естетичні потреби й інтереси людини.

Розглядаючи естетичне освоєння дійсності, марксистсько-ленінська естетика постійно наголошує на тому, що на індивідуальний характер естетичних інтересів та смаків, а також на суспільний характер естетичних поглядів, що передаються із покоління в покоління як певна система традицій в естетичному відношенні до дійсності, кожною епохою накладаються свої, конкретно історичні, національні, а в класовому суспільстві — і класові особливості. І тому часто те, що в дану епоху виступає прекрасним для одного чи інших, не вважається таким для інших. Разом з тим, наша естетика відзначає, що, незважаючи на конкретно історичні, національні, класові та індивідуальні відмінності естетичних інтересів і поглядів різних епох, у них є багато спільного, що пояснюється як єдиною об'єктивною основою естетичного, так і спільністю багатьох понять про життя та навколишню дійсність у представників різних історичних епох, різних класів, національностей, а то й усього людства. Яскравим свід-

ченням цього є розвиток багатоматеріальної і духовної культури минулого, яка сьогодні не втрачає для нас свого невмирущого значення, продовжуючи й надалі приносити людям справжню естетичну насолоду.

Одним із різновидів духовної культури людства є мистецтво, і тому все, що говорилося про естетичне ставлення до навколишнього світу, цілком стосується і художньої творчості. Можна сказати, що коли справжню естетичну насолоду приносить творча праця, то мистецтво — в найширшому значенні цього слова — є продуктом висококваліфікованої, талановито виконаної творчої праці.

Поняття «мистецтво» має і більш вузьке значення. Під мистецтвом найчастіше розуміють суто художню діяльність людини. І різниця між естетичним освоєнням світу взагалі та художнім — зокрема полягає насамперед у тому, що, коли в матеріально-виробничій та інших сферах людської діяльності (науковій, технічній тощо) естетичне начало лише супроводжує їх практично-утилітарний характер, то в мистецтві воно посідає головне місце. У зв'язку з цим діяльність художника виступає вже не як практично матеріальна, а як практично духовна, а її продукти — створеними в першу чергу за законами краси, тоді як людина-художник творить передусім за утилітарними мірками, в тому числі формуючи матерію «також і за законами краси». (К. Маркс).

П. ГАВРИЛЮК,
кандидат філософських наук.

(Продовження буде)

ЕТИМОЛОГІЧНІ МІНІАТЮРИ

1) **Космонавт і австронавт.** Слово **космонавт** у мовах народів нашої країни з'явилося і почало поширюватися у період бурхливого розвитку космонавтики і перших польотів у космос. Утворилося слово **космонавт** із двох грецьких слів: **космос** — **всесвіт** і **наутес** — **плаватель**. Отож, **космонавт** — спеціально підготовлена людина, що здійснює політ у космічний простір.

У мовах народів СРСР слово **космонавт** може вживатися у таких двох значеннях 1) у більш загальному, широкому, ніби родовому, бо називає людину будь-якої нації, що літає в космічний простір; 2) у більш вузькому, видовому значенні, називають тільки радянських дослідників космосу.

Слово **австронавт** утворилося із двох таких грецьких слів: **астрон** — **зірка** і **наутес** — **плаватель**. Отож, **австронавт** — це спеціально підготовлена людина, яка здійснює (у буквальному перекладі) політ у міжзоряний простір, тобто у космічний простір.

Ось чому у словниках іномовних слів до слова **австронавт** подається така примітка: «те саме, що й **космонавт**». Проте, в мовах народів нашої країни австронавтами називають передусім американських дослідників космосу.

2) **Автомобіль.** Року 1769 французький інженер винайшов самохід або, як його називали тоді, **самохідний екіпаж** чи **самохідна карета**. Та тільки згодом, аж у 1890 р., французи **самохід** чи **самохідний екіпаж** та **самохідну карету** стали називати словом **автомобіль**. Масове виробництво автомобілів у Франції розпочалося з 1895 року. З цього часу французькі фірми і почали продавати автомобілі в різні краї-

ни, передусім — Європи. Отож, нема нічого дивного, що і слово **автомобіль** поширилося і прижилося у мовах цих країн. У російській та українській мові слово **автомобіль** було запозичене в останні роки XIX ст.

Слово **автомобіль** — складне, першим компонентом його є грецьке слово **аутос** — «сам», а другим — латинське **мобіліс** — «рухомий». Отож, **автомобіль**, дослівно, — це назва саморухомого різновиду транспорту.

У першій чверті XX ст. поряд із словами **автомобіль** почали вживатися і такі його дублети, як **авто**, **автомашина** та **машина**. Та останні три слова тепер переважно вживаються в повсякденній розмовній мові, а слово **автомобіль** — у мові офіційно-діловій.

3) **Палець і перст.** Слово **палець** і **перст** у сучасних російській, українській та білоруській мовах виражають одне поняття — «палець на руці». Але, наприклад, у давньоруській, староболгарській, сербо-хорватській та чеській мовах слова **палець** і **перст** мали різне значення. Перстом можна було назвати будь-який палець на руці, а пальцем — тільки один — великий.

У давньоруській мові слово **перст** було широковживаним, а **палець** — рідкоживаним словом. У сучасних болгарській, сербо-хорватській, чеській мовах слово **перст** і тепер є назвою будь-якого пальця на руці, а в східнослов'янських мовах слово **перст** стало архаїчним. Правда, сліди колишнього широковживаного слова **перст** збереглися і в східнослов'янських мовах у таких, наприклад, словах як **наперсток**, **перстень** та **перчатка**.

А. МОСКАЛЕНКО,
доцент.

ПОРАДИ ЛІКАРЯ

ЗА ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ

Це — головне гасло в пропаганді знань з гігієни. Воно значить: вести роботу необхідно так, щоб з перших же днів занять в навчальному закладі студенти відчували, що медики здравпунктів турбуються про здоров'я студентів. Зокрема, турбуються про те, щоб вони раціонально харчувались, правильно поєднували відпочинок і навчання, звільнялись від шкідливих звичок — куріння і вживання спиртних напоїв. Одним із важливих компонентів здоров'я являється фізична культура. Але для того, щоб ця справа принесла найбільшу користь, треба знати, якими саме способами, в якій групі (а їх багато) треба займатися кожній людині індивідуально. А щоб це узяти, в здравпункті університету

організовано поглиблений медичний огляд всіх першокурсників.

Всі спеціалісти (окулісти, ларінгологи, хірурги, стоматологи і, звичайно ж, терапевти) дуже уважно їх оглядають. Попередньо були проведені лабораторні дослідження, після чого всі обстежені студенти направлені до лікарів, що мають пряме відношення до фізкультури і які визначають місце і групу занять кожного студента.

На сьогоднішній день уже обстежені майже всі першокурсники. Тепер головне полягає в тому, щоб студенти віднесли до цієї справи свідомо і не пропускали жодного медичного обстежування.

Г. ПЕТРИНА,
інструктор з санітарної освіти.

ОГОЛОШЕННЯ

В нашому університеті ведуться роботи по створенню нової експозиції Кімнати бойової слави ОДУ. В зв'язку з цим, Рада ветеранів прохає викладачів, співробітників, які мають в себе документи, фотографії, що відносяться до діяльності університету в роки Великої Вітчизняної війни,

подати ці надзвичайно цінні документи для експонування в Кімнати бойової слави.

Документи просимо подати в редакцію газети «За наукові кадри».

Редактор М. ПЕТРОВ.

В СПОРТИВНО-ТЕХНІЧНОМУ КЛУБІ ДТСААФ ОДУ

Спортивно-технічний клуб ДТСААФ університету запрошує студентів і співробітників взяти участь в роботі курсів, гуртків та секцій.

На курсах можна одержати спеціальність водія легкового автомобіля і мотоцикла, в гуртках і секціях — пройти підготовку з військово-технічних видів спорту і вдосконалити свої навички, добиваючись високих спортивних досягнень.

АВТОМОБІЛЬНІ КУРСИ (транспортна категорія «В») готують водія легкового автомобіля. Ті, що закінчують курси, одержують свідоцтво і направляються в ГАІ для екзамінів на одержання прав водія. Запис на курси ведеться за направленням ДТСААФ факультету.

МОТОЦИКЛЕТНІ КУРСИ (транспортна категорія «А») готують водія мотоцикла і моторолера. Ті, що закінчують курси, одержують свідоцтво і направляються в ГАІ для екзамінів на одержання прав водія. Запис — без обмежень.

ПАРАШУТНИЙ ГУРТОК готує парашутиста-укладника. Ті, що закінчили курс підготовки, здійснюють три стрибки з літака і одержують III спортивний розряд з парашутного спорту. Парашутний спорт — це спорт сміливих, доступний для кожної молоді людини. Захоплюючий підводний світ відкривається аквалангісту, який засвоїв техніку підводного плавання в гуртку ПІДВОДНОГО ПЛАВЦЯ.

Гурток готує спортсменів для спусків під воду з аквалангом.

Гурток **РАДІОТЕЛЕГРАФІСТІВ** готує спортсменів з прийому і передачі радіограм на ключі, знайомить з основами

радіотехніки та правилами роботи на радіостанції.

СЕКЦІЯ ЛЮБИТЕЛІВ-КОРОТКОХВИЛЬОВИКІВ об'єднує в одне ціле азарт мисливця і пристрасть колекціонера, знайомить з основами радіоконструювання, вимагає вміння говорити на іноземних мовах, спонукає знайомитися з географією і радіотехнікою, дає можливість здійснювати захоплюючі мандри в будь-яку точку земної кулі. Членам секції, які досягли високих результатів, присвоюється спортивний розряд. В секцію приймаються особи, що мають навички в роботі з радіоапаратурою.

СТК (спортивно-технічний клуб) пропонує спробувати свої сили також в моделюванні і радіоконструюванні.

СЕКЦІЯ СПОРТИВНОЇ СТІЛЬБИ. Стрілковий спорт виховує в людині високі моральні якості, прищеплює такі важливі навички, як окомір, впевненість і точність рухів... В. І. Ленін говорив, що вчитися стріляти, вчитися орудувати зброєю — зовсім не зайве. І це так. Для дітей-співробітників (школярів з VI класу) СТК відкриває секцію спортивної стрільби.

Ті, що мають права мотоцикліста, можуть взяти участь в секції фігурного водіння.

Для тих, хто має права водія автомобіля, буде працювати секція по вивченню нових Правил дорожнього руху.

Бажаючим спробувати себе в морському багатоборстві пропонуємо секції морського багатоборства — греблю на ялах, плавання, стрільбу і крос.

Запис проводиться з 30 жовтня в робочі дні в СТК ДТСААФ університету (новий учбовий корпус) і у голів комітетів ДТСААФ факультетів.

ВЕСЕЛА МУДРІСТЬ

Студент, закінчивши курс наук, прощався з професором, широко дякував за все добре, а потім додав:

— Вам я зобов'язаний усім, що знаю.

— Даруйте, — відповів професор так само ввічливо, — чи варто дякувати за таку дрібницю!

— Кажуть, мовчання — золото. Це нісенітниця!

— Чому?

— Та от я мовчав на іспитах — і провалився.

Професор. Який народ з історії вам найбільше подобається?

Студент. Фінікійни.

Професор. Чому?

Студент. Тому що там найменше говориться про них.

Репортер (дружині професора).

— Над чим працює професор останнім часом?

— Він завжди шукає свої окуляри.

Про видатного математика Штурма розповідають, що, помираючи, він впав у забуття, перестав чути, і відні не могли домогтися від нього ні слова.

Та ось його відвідав один із друзів професорів.

Йому сказали, що хворий уже нічого не чує і не говорить.

— А ось зараз ми спробуємо, — відповів гість і голосно вигукнув:

— Ану, Штурме, дванадцять в кубі скільки буде?

— 172! — відповів тієї ж миті Штурм і одразу помер.

«За наукові кадри», орган парткома, ректората, профкома и комитета комсомола Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова. (На украинском языке).

ПИШІТЬ НАМ: 270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ: Одеса, вул. Радянської Армії, 24, кім. № 9.

ДЗВОНІТЬ: телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).